

D

DAMETO, *Son* (Esporles, Mall. 16, b-7)

Estrany a totes les altres terres de parla catalana. Llinatge molt antic a Mallorca i ja ben arrelat en el segle xv; la seva freqüència en l'illa i el fet de pronunciar-se amb *e* oberta, fan creure a Coromines que és un nom pròpiament mallorquí, que planteja un curiós problema etimològic.

Les dades trobades en Bover, *Bi. Escr. Bal.*, permeten datar el cognom Dameto amb molts nobles mallorquins: a Lluc, a. 1430, a Algaida el 1511; Joan Dameto nat a Palma el 1554, fill d'Albert Dameto, cavaller de Carles I; Unissa Dameta, monja claresa que professa a Palma el 1579. El més il·lustre és l'autor de la famosa història de Mallorca, del qual ens crida l'atenció el retret (no ben clar per a nosaltres) que li fa Quadrado (*Forenses y C.* 11, 2 p. 18) que en la transcripció del *Rep.* va substituir «apellidos de su tiempo a otros antiguos semejantes pero no siempre idénticos --- y sobre todo *Dameto* por *Da Mata*». *Dameto* era, en fi, el llinatge de la mare del Cardenal Antoni Despuig, autor del magistral mapa de Mallorca, de 1784, que tan sovint hem de citar en el present llibre.

El pas a la toponímia mallorquina ocorre no sols en *Son Dameto* d'Esporles, sinó na *Dameta* partida de Manacor, i es *Dametos* id. de Binissalem. Tots ells pron. *dáméto*, *-métos*, *-mètə*.

No fou sols mallorquí però sí només d'exemples menys nombrosos d'altres zones influïdes pel nostre substrat mossàrab; i fora d'allà és amb *ie* i parcialment sense el canvi de *á* en *è* atribuïble a la imela morisca. Una *Damiata*, filla de Guerau Bou, per a la qual féu ell testament l'any 1458 a Callosa d'En Sarrià (Salvat, *Callosa*, 135); una altra que CCandí situa a Vic l'any 1259 (*Misc. Hi. Ca.*, II, 434); i *Damieta*, germana del gran valencià Joanot Martorell, que aquest defensà cavallerescament.

És ben fàcil sospitar (i no tant, demostrar) que tot plegat vingui del gentilici *damiātī* de la famosa ciutat síria de *Damiāta* (la tan combatuda pels croats del segle xi), amb el retrocés de l'accent a vocal llarga (normal en àrab vulgar) i imela de la *ā*.